

Sirle Mooses

YRITYS X:N TALOUS

Opinnäytetyö
Liiketalouden koulutusohjelma

Joulukuu 2012

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>	<p>Opinnäytetyön päivämäärä</p> <p>03.12.2012</p>
<p>Tekijä(t)</p> <p>Sirle Mooses</p>	<p>Koulutusohjelma ja suuntautuminen</p> <p>Liiketalouden koulutusohjelma</p>
<p>Nimeke</p> <p>Yritys X:n talous</p>	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyöni aiheena on Yritys X:n talous. Työn tarkoituksena on selvittää pienyrityksen taloudellinen tilanne. Työn tuloksien avulla halutaan antaa yrittäjälle paremmat valmiudet hahmottaa, hallita sekä kehittää oman yrityksen taloudellista tilannetta. Toimeksiantaja yritys toimii kampaamoalalla.</p> <p>Tutkimus on laadittu kvalitatiivista tutkimusmenetelmää käyttäen. Tutkimus on tapaustutkimus. Tutkimusaineistona olen käyttänyt yrityksen tilinpäätöstietoja, yrittäjän haastatteluja ja omia tekemiä havainnoja.</p> <p>Yritys X:n toimintaa on analysoitu erilaisten liiketoiminnan kannalta olennaisten taloushallinnon osaluokkien ja tunnusluku laskelmien avulla. Tunnuslukujen laskelmissa ja arvioinnissa on käytetty apuna yrityksen vuoden 2011 ja 2012 tilinpäätöstietoja. Vuoden 2012 tilinpäätöstiedot ovat tammikuutoukokuulta. Analysoitavat tunnusluvut ovat kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus. Tutkimustulosten perusteella olen arvioinut yrityksen taloudellista tilannetta ja tehnyt toimenpidesuosituksia yrittäjämuutoksesta ja verotuksesta.</p> <p>Yritys X:n taloudellinen tila on hyvä. Yrityksen kannattavuus ja vakavaraisuus ovat hyviä. Ongelmallista voidaan nähdä yrityksen maksuvalmiuden tilannetta.</p>	
<p>Asiasanat (avainsanat)</p> <p>Kirjanpito, kannattavuus</p>	

Tilinpäätösanalyysi, rahoitus, kannattavuus

Sivumäärä

s. 43

Kieli

Suomi

URN

Huomautus (huomautukset liitteistä)

Ohjaavan opettajan nimi

Vesa Nykänen

Opinnäytetyön toimeksiantaja

Yritys X

DESCRIPTION

 MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences	Date of the bachelor's thesis 03.12.2012
Author(s) Sirle Mooses	Degree programme and option Business Management
Name of the bachelor's thesis Company X's economy	
Abstract <p>Topic of this thesis is Company X's economy. The aim is to find a small business financial situation. The results will help to give entrepreneurs greater ability to understand, manage and develop your company's financial situation. The client company operates in the field of a hair salon.</p> <p>Research is a qualitative research method. The research is a case study. The research data I have used the company's financial statement, entrepreneur interviews and the findings of their own.</p> <p>Company X's activities have been analyzed in a variety of business-critical segments of the financial and statistic calculations. Formula for the calculation and assessment is used to help the company in the 2011 and 2012 financial statements. The 2012 financial statement are from January to May. Analyzed indicators are profitability, liquidity and solvency. Based on the results I have assessed the company's financial situation and made recommendations for actions of the corporate form and tax.</p> <p>Company's X financial status is good. The company's profitability and capital adequacy are good. Problem can be seen in the company's liquidity situation.</p>	

Subject headings, (keywords)		
Accounting, financial analysis, profitability		
Pages	Language	URN
43.p	Finnish	
Remarks, notes on appendices		
Tutor	Bachelor's thesis assigned by	
Vesa Nykänen	Company X	

SISÄLTÖ

JOHDANTO.....	2
1 KIRJANPITO JA TILINPÄÄTÖS	2
1.1 Kirjanpidon periaatteet	3
1.2 Tositteet ja tilinpäätös.....	4
1.3 Tilinpäätöksen tulkinta	5
1.4 Tilinpäätössuunnittelu.....	6
1.5 Verotus ja verosuunnittelua	7
1.5.1 Verot ja ALV	8
1.5.2 Verotussuunnittelu	9
2 RAHOITUS JA KANNATTAVUUS	11
2.1 Rahoituksen hoitaminen	13
2.2 Tilinpäätösanalyysi ja sen tunnusluvut.....	15
2.2.1 Kannattavuus.....	15
2.2.2 Maksuvalmius	17
2.2.3 Vakavaraisuus	18
3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	20
3.1 Case yrityksen esittely	20
3.2 Tutkimusmenetelmä	21
3.3 Tutkimusaineisto.....	22
4 YRITYS X:N TALOUS.....	23
4.1 Kirjanpito ja veroasiat.....	23
4.2 Rahoitus ja tuloksen arviointi	24
4.2.1 Kannattavuus.....	24
4.2.2 Maksuvalmius	26
4.2.3 Vakavaraisuus	26
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	27
LÄHTEET	31

JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena on pienyrittäjän talous. Toimeksiantajana on Yritys X, joka on Pirkanmaalla toimiva kampaamoalan yritys. Yrityksen asiakkaina ovat miehet, naiset sekä lapset. Opinnäytetyön aihe on ajankohtainen pienyrittäjän oman talouden tunnettavuuden kannalta sekä pohjana tuleville mahdollisille muutos- ja päätöksenteko tilanteille. Opinnäytetyön tutkimusongelman on kerrottava, mitkä tunnusluvut ovat kannattavan liiketoiminnan kannalta yrittäjän talousasioitten hallinnassa merkittäviä.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää Yritys X:n taloudellinen nykytilanne. Tutkimus on tapaustutkimus, sillä se keskittyy yhteen tiettyyn tapaukseen eli Yritys X:än talouteen. Tämä opinnäytetyö tehdään kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää käyttäen.

Tässä tutkimuksessa käytän apuna Yritys X:n taloudellisen tilan selvittämiseen tilinpäätösanalyysiä. Tunnuslukujen laskennassa hyödynnän toimeksiantajan tilinpäätöksiä vuodelta 2011 ja tammi-toukokuulta vuodelta 2012. Tutkimusaineiston keruumenetelminä käytän toimeksiantaja haastattelua ja omien yritysvierailujen yhteydessä tekemiä havainnoiteja. Työn tulosten perusteella pohdin yrittäjän tarvetta tehdä muutoksia yrityksen oman taloudenhallinnon parantamiseksi. Toimeksiantaja saa opinnäytetyön tuloksien pohjalla uusia oivalluksia oman toiminnan kehittämiseen.

Työn viitekehys sisältää yleistä tietoa niistä asioista, jotka ovat pienyrittäjän taloushallinnon kannalta tärkeitä. Ensimmäisessä osassa käsittelen pienyrittäjää koskevaa kirjanpitoa ja verotusta. Viitekehysten toisessa osassa keskityn yrityksen rahoitukseen ja toiminnan kannattavuuden tarkasteluun. Viitekehys on rakennettu pääasiassa kirjastosta ja Internetistä löytyvistä lähteistä. Lähdeaineisto käsittelee pienyrittäjän taloutta sekä yritystoiminnan kannattavuuteen liittyviä tunnuslukuja.

1 KIRJANPITO JA TILINPÄÄTÖS

Kirjanpidon tehtävänä on tuottaa tietoa yrityksen johdolle. Yrityksen kirjanpidon on oltava ajan tasalla. Tämän vuoksi jokaisen yrittäjän on oltava vastuussa oman kirjanpidon järjestämisestä. Kirjanpito on järjestettävä noin, että siinä voidaan pitää erillään yrityksen rahat, tulot ja menot yrittäjän omista. (Taloushallintoliitto 2012.)

Edellä mainitun lisäksi elinkeinotoiminnan harjoittajan on velvollinen ilmoittautumaan yrityksen merkinnästä kaupparekisteriin, arvonlisävelvolliseksi ja ennakoperintärekisteriin. Samasta velvollisuudesta käsiin tulee myös ilmoittaa elinkeinotoiminnan tulos veroilmoituksella sekä toiminnan tiedot arvonlisäverotuksen ilmoituksella. (Leppiniemi & Walden 2010, 31-32.)

Yrittäjän liike- tai ammattitoiminnan tulos lasketaan Suomessa elinkeinoverolakia eikä tuloverolakia noudattamalla (Leppiniemi 2003, 17). Verot kerätään Suomessa pääasiassa neljästä veropohjasta. Nämä veropohjat ovat tulot, kulutus, omaisuuden hallinta ja siirtäminen sekä työnantajilta ja työntekijöiltä kerättävät veronluonteiset sosiaaliturvaan liittyvät maksut. (Leppiniemi & Walden 2010, 141.)

1.1 Kirjanpidon periaatteet

Kirjanpitovelvollisen on noudatettava hyvää kirjanpitoa ja hänen on pidettävä kahdenkertaista kirjanpitoa. (Talouhallintoliitto 2012). Kirjanpidon avulla voidaan valvoa veroilmoituksessa annettujen tietojen oikeellisuutta. Liikkeenharjoittajalle asetetaan suuremmat vaatimukset kuin ammattiharjoittajalle sekä juoksevan kirjanpidon että tilinpäätöksen osalta. Sen vuoksi liikkeenharjoittajan ja ammattiharjoittajan välinen ero on tunnettava hyvin. (Leppiniemi 2003, 15.)

Ammattiharjoittajan tulee ilmoittaa tilinpäätöksensä rekisteröitäväksi, jos päättyneellä ja sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella liiketoiminnassa ylitetään vähintään yksi seuraavista rajoista:

- taseen loppusumma 3 650 000 €
- liikevaihto 7 300 000 €
- palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä

Tilinpäätöstä koskevissa vaatimuksissa pienellä kirjanpitovelvollisella on huojennuksia. Helpotus koskee esim. sitä, että ei tarvitse laatia rahoituslaskelmaa sekä toimintakertomusta. (Yrittäjät 2012.)

1.2 Tositteet ja tilinpäätös

Liikkeen- ja ammattiharjoittaja varmistaa, että liiketapahtumia kuvaavia ja koskevia aineistoja kootaan ja säilytetään. Näitä ovat mm. käteiskuitit, kassakirja, myyntilaskukopiot, myyntireskontran tulosteet, matkalaskut, palkkalaskelmat, ostolaskut ja tiliotteet. Tositteiden laadinnassa ja säilyttämisessä tulee huomioida myös verotus. Nimitään, tositteiden avulla on mahdollisen verotarkastuksen yhteydessä voitavaa todistaa, että tehdyt kirjanpitokirjaukset sekä verotuksessa tuloutetut ja vähennetyt erät ovat aitoja ja olemassa olevia. (Leppiniemi 2003, 50.)

Yrityksissä saadaan myydä tavaroita ja palveluja käteisellä rahalla. Käteismaksutapahtumat käsitellään yrityksen kassakirjassa. Joten, siis kassakirjaa voidaan pitää käteismaksutapahtumien tiliotteena. Kassaa täsmäytetään päivittäin tai vähintään viikoittain. Yrityksessä voidaan pitää myös vakiomääräistä päivittäistä kassasaldoa. Ostosten kuitteja vastaavalla määrällä kirjataan ne myöhemmin menoina ja tuloina kirjanpitoon. (Taloushallintoliitto 2012.)

Tositteen tietosisällön perusteella suoritetaan liiketapahtuman kirjanpitomerkinnät. Tositteiden tulee olla merkinnöiltä selkeitä ja pysyvällä tavalla tehtyjä, että niistä selviää minkälaiset liiketapahtumat ovat kyseissä. (Taloushallintoliitto 2012.) Tilikauden tositteet, liiketapahtumia koskeva kirjeenvaihto sekä muu yrityksen kirjanpitoaineisto tulee säilyttää vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana tilikausi on päättynyt. Kirjanpitokirjat ja käyttöaikaa koskevin merkinnöin varustettu tililuettelo tulee säilyttää vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä. (Verohallinto 2012.)

Yrityksen kirjanpito tulee laatia tilikausittain. Se perustuu tilikaudelta laadittavaan tilinpäätökseen. Tilinpäätöksen tulee olla valmiina neljän kuukauden kuluessa tilikauden päätyttyä. Useat kirjanpitomääräykset ja vaatimukset säätelevät sen esittämismuotoa. Esimerkiksi tilinpäätöksen tulee noudattaa suoriteperustetta. Suoriteperusteen mukaan tavaran tai palvelun luovutusajankohta vaikuttaa siihen mille tilikaudelle tulo tai meno kirjataan. Tilinpäätöksestä selviää yrityksen tulos, omaisuus, varat ja velat. Tilinpäätös sisältää tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman ja liitetiedostot. Lopuksi tilinpäätös päivittää ja allekirjoitetaan. (Taloushallintoliitto 2012.) Kirjanpitolakissa kuitenkin huomautetaan, että vaadittavien kirjanpitokirjauksien tulee olla valmiina viimeistään neljän kuukauden kuluessa kalenterikuukauden tai jakson päättymisestä.

Esimerkiksi syyskuun kirjanpidon on oltava valmiina tammikuun lopuksi. (Verohallinto 2012.)

Yrittäjän tuloslaskelma saattaa sisältää herkkäluonteista tietoa esimerkiksi yrityksen liikesalaisuuksia. Siitä johtuen vuodesta 2002 lähtien sallitaan pienille kirjanpitovelvollisille lyhennetyn tuloslaskelman esittäminen. Lyhentäminen merkitsee liikevaihdon, ostojen ja eräiden muiden erien yhdistämistä yhdeksi eräksi, bruttotulokseksi. Suomessa tuloslaskelman voidaan laatia kahta vaihtoehtoista kaavaa soveltaen, joko kululajikohtaisesti tai toimintakohtaisesti. Enemmistö pienistä kirjanpitovelvollisista laatii juuri kululajikohtaisen tuloslaskelman. Jolloin, bruttotulokseksi yhdistetyt erät saavat jäädä pienen kirjanpitovelvollisen liikesalaisuudeksi. Niitä eriä ovat liikevaihto, valmisteveraston muutos, valmistus omaan käyttöön, liiketoiminnan muut tuotot ja materiaalit ja palvelut. Tuloslaskennan lyhentämisellä pyritään erityisesti siihen, että pienen kirjanpitovelvollisen tuotteiden ja palveluiden hinnoittelu säilyy salaisuutena. (Leppiniemi 2003, 201 - 202.)

1.3 Tilinpäätöksen tulkinta

Tilinpäätös on yrityksen liiketoimintaa kuvaileva laaja tietokanta. Tilinpäätöksen tulkinnan avulla pyritään yrityksessä tekemään johtopäätöksiä. Sillä on yrittäjän sekä yrityksen asiakkaiden, kilpailijoiden ja muiden yrityksen sidosryhmien kannalta useita informaation hyödyntämistehtäviä. Tilinpäätöksessä ja kirjanpidossa sovellettavat käytännöt ovat kurinalaisia. Ankara lainsäädännön yksityiskohtainen seuraaminen ja annetun esittämismuodon noudattaminen mahdollistavat johdonmukaisten ja automaattisesti toimivien menetelmien soveltamisen tilinpäätöstietojen hyväksikäytössä. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 46.)

Mihin tilinpäätös kohdistuu.:

- Rahoituksen saatavuuteen. Sillä yrityksen liiketoiminnan tasainen ja hyvä kehitys sekä hyvät tulevaisuuden näkymät vahvistavat rahoituspäätöstä
- Tarvittavien vakuuksien suuruuteen
- Luotonvalvontaan
- Hinnoitteluun. Sillä hyvä tilinpäätös, hyvä maksukyky ja vahva tase alentavat korkokuluja. (Vaasan yliopisto 2004.)

1.4 Tilinpäätössuunnittelu

Suomessa kirjanpitoa ja verotusta voidaan sitoa useilla tavoilla toisiinsa. Tämän vuoksi tilinpäätössuunnittelu liittyy likekkäin verosuunnitteluun. Tilinpäätöksen suunnittelussa huomioitaan useita eri näkökulmia ja verotukseen liittyvät tekijät ovat vain yksi niistä. Muita tarkkailukohteita ovat esimerkiksi yrityskuvaa ja omistajan omaan talouden rahoittaminen. Tämä koskee erityisesti suuria yrityksiä. Sen sijaan pienissä, yrityksissä korostetaan useimmiten verotukseen liittyviä näkökulmia. Tilinpäätössuunnittelu edellyttää taitoa hahmottaa taloudellisesti monivaiheisia tapahtumaketjuja tilinpäätöksessä että verotuksessa. (Leppiniemi & Walden 2010, 17.)

Yrityksen menestymisestä ovat kiinnostuneita sen omistajat ja henkilökunta kuin myös luotonantajat ja julkiset taloudet, hankkijat ja asiakkaat. Näin olleen yrityksen tulos lasketaan eri tarkoituksia varten. (Tomperi 2007, 181.)

Tilinpäätössuunnittelun pyrkimyksen kohteet ovat usein määrätilanteeseen sidoksissa olevia. Tavallisesti ne koskevat yrityksen kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä eri aikomuksiin suunniteltujen erillään esiintyvien tietojen saatavuutta. Tavoitteena on päästää tarvittaviin tietoihin käsiksi mahdollisimman vaivattomasti ja kustannustehokkaasti. Vaivattomuuden lisäksi tavoitellaan tilinpäätösinformaation antamaa mahdollisen selkeä ja avointa kuva yrityksen taloudellisen tilan kehityksestä. Tilinpäätössuunnittelulla halutaan päästää mitoittamaan yrityksen esittämää tulosta ja suunnittelemaan sen sisältöä. (Leppiniemi & Walden 2010, 19.)

Tilinpäätöstä laadittaessa tilinpäätöstileille päätetään ensin ne erät, joissa tilinpäätöksen tekijällä ei ole harkintavaltaa. Niitä ovat raha- ja saatavtilit, pääomatilit, tulotilit sekä lyhytvaikutteisten menojen tilit. Myös varaston muutos ja suunnitelman mukaiset poistot kirjataan. Seuraavaksi kirjataan tulostavoite. Sen jälkeen selvitetään, paljonko kuluja voidaan vielä kirjata. Lisää kuluja saatetaan saada kirjaamalla käyttöomaisuudesta ylipoistoja. Yksityisliikkeet ja henkilöyhtiöt voivat tehdä toimintavarauksen. Tulosta voidaan parantaa aikaisemmin tehtyjä varauksia ja poistoeroja purkamalla. (Tomperi 2007, 186–187.)

1.5 Verotus ja verosuunnittelua

Elinkeinotoiminnasta syntyy tuloja. Liike- ja ammattitoimintaa harjoittavat ovat velvollisia maksamaan elinkeinotoiminnan tuloista veroa. Verotettavalla ajanjaksolla tarkoitetaan verovuotta. (Tomperi 2007, 14.) Verovuoden tuottojen ja veronalaisten tulojen ja niiden hankkimisesta aiheutuneiden menojen erotuksesta saadaan maksettavan veron määrä. (Leppiniemi & Walden 2010, 31.)

Verotuksen ja kirjanpidon toiminnalliset kokonaisuudet ovat hyvin erillään olevia, mutta toisaltaan sisältävät piirteiltään kaiken asiaankuuluvan ja vaadittavan. (Leppiniemi & Walden 2010, 75.) Vain hyvän kirjanpitotavan mukainen kirjanpito ja tilinpäätös ovat hyväksyttäviä verotuksen pohjaksi. Mikäli, verotusta ei voida perustaa kirjanpitoon sen puutteellisuuden tai epäluotettavuuden johdosta, turvaudutaan veron arvioon. (Leppiniemi 2003, 50.)

Yrityksen liiketoiminnan kirjanpidon tulos ja varallisuus esitetään veroilmoituksessa verotettavaksi voitoksi ja nettovarallisuudeksi. Yksityisliikkeen verotettavan tulon laskennassa pohjaututaan EVL:n säännöksiin. Yritystulo verotetaan yrittäjän ansiotulona ja/tai pääomatulona. Mikäli, jaettava yritystulo on negatiivinen eli liiketoiminnasta on aiheutunut tappiota, voidaan tappio vähentää seuraavien vuosien elinkeinotoiminnan tuloksesta. Toisena vaihtoehtona on, että se voidaan siirtää yrittäjän omista pääomatuloista tehtäväksi vähennykseksi. Positiivisen yritystulon tapauksessa, kun taas lasketaan pääomatulo-osuus elinkeinotoimintaan kuuluvan nettovarallisuuden perusteella. (Alhola ym. 2002, 55.)

Verosuunnittelu edellyttää aina jonkinasteisia päätavoitteita. Tavoitteet voivat koskea pelkkä liiketoiminnan tiettyä tilikautta, henkilön omien verojen maksamista sekä yrityksen ja omistajan välisiä taloudellisia suhteita. Verosuunnittelun taktisiksi valinnoiksi voidaan sanoa toimenpiteitä, jotka koskevat elinkeinoharjoittajan yksityistalouden hoitamisen perusratkaisuja. Niinä voidaan pitää omistajan työsuhdetta ja tulojen jakautumista pääoma- sekä ansiotuloksi. (Leppiniemi & Walden 2010, 141-147.)

Yrittäjän tavoitteena voi olla veroseuraamuksien ennakointi suunniteltuilta toimenpiteiltä ja investointien ajoittaminen tai yms. taloudellinen ratkaisu. Näin olleen, voidaan sanoa, että verosuunnittelu edustaa otollisempaan verotukselliseen vaihtoehtoon

etsintää ja harkintaa. Suunnittelujakson suositellaan olevansa mielellään pitempi kuin yksi verovuosi (Taloushallintoliitto 2012).

1.5.1 Verot ja ALV

Yksityistä elinkeinoharjoittajaa verotetaan luonnollisena henkilönä hänen palkka- ja pääomatulojensa perusteella. Tulo lähteenä voi olla myös muun toiminnan eli henkilökohtaisen tulolähteen tulo. Verotusta toimitettaessa veronalaiset tulot ja vähennyskelpoiset menot sekä muut vähennyskelpoiset erät jaksotetaan asianomaisten verovuosien tuotoiksi ja kuluksi. (Verohallinto 2012.) Laskettavasta tulosta pääomatuloa on enimmäkseen elinkeinotoimintaan kuuluvalla nettovarallisuudelle laskettu tietyn prosentin suuruinen vuotuinen tuotto. Tomperin (2007, 31) esittämän esimerkin mukaan vuonna 2007 se oli 20 %: a ja siitä ylittävä osa oli ansiotuloa.

Yleensä verotettavan jakson pituus on verovuosi. Verovuosi tarkoittaa pituudelta kalenterivuotta. Jos, liikkeen- tai ammatinharjoittaja muuttaa tilikautensa pituutta, hänen on siitä ilmoitettava veroviranomaisille. (Verohallinto 2012). Elinkeinoharjoittajan veroilmoitus on jätettävä yleensä huhtikuun alussa tilikaudesta huolimatta. Veroilmoituksen palautuspäivä on merkitty sen ilmoituslomakkeelle. Liikkeen- tai ammattiharjoittajan veroilmoitus annetaan Verohallituksen lomakkeilla tai käyttämällä Verohallinnon sähköisiä ilmoittamispalveluja. (Verohallinto 2012.)

Kirjanpidon ja verotuksen tulosten yhteys

Verotettava tulo lasketaan kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä seuraavan laskelman avulla. (Leppiniemi & Walden 2010, 48):

Kirjanpidon voitto

+ Veronalaiset erät, jotka eivät ole kirjanpidon tuotoissa

- Verovapaat erät, jotka ovat kirjanpidon tuotoissa

+ Vähennyskelvottomat erät, jotka ovat kirjanpidon kuluissa

- Vähennyskelpoiset erät, jotka eivät ole kirjanpidon kuluissa

= Verotettava voitto

Välittömät verot esitetään tuloslaskelmakaavassa kahdessa erässä: Tuloverot ja Muut välittömät verot. Eri yritysmuodoissa tulovero käsitellään eri tavalla. Esimerkiksi avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön kirjanpitoon ei kirjata lainkaan ennakkoveroja tai lopullisia veroja. Näissä yhtiömuodoissa ennakkoverot kohdistetaan yhtiömiehelle. Yksityisliikkeessä elinkeinotoiminnasta aiheutuvat verot tulisi kirjata tuloslaskelmaan. Käytännössä tämä usein on mahdotonta tai hyödytöntä tehdä, koska yksityisliikkeen omistajalla saattaa olla muitakin tuloja ja ansiotuloihin sovelletaan progressiivista tuloveroasteikkoa. (Alhola ym.2002, 124–125.)

ALV

Arvonlisäveroa on suoritettava liiketoiminnan muodossa Suomessa tapahtuvasta tavaran ja palvelun myynnistä. Tilanteissa, joissa yrittäjä ottaa tavaroita ja palveluja omaan käyttöön pidetään arvonlisäveron alaiseksi. Samaa sääntö pätee myös yritystoimintaan liittyvään tavaran maahantuontiin ja yhteisöhankintoihin. (Yrittäjät 2012.) Vähennettävällä verolla tarkoitetaan sitä verokannan mukaista arvonlisäveroa, joka sisältyy hyödykkeen hankintahintaan ja jonka verovelvollinen saa vähentää ostaessa toiselta verovelvolliselta tavaran tai palvelun. Verovelvollisella on myös oikeus vähentää maahantuonnin ja yhteisömyynnin perusteella suoritettavan veron. (Verohallinto 2012).

Hiusalalla arvonveron suuruus tämä hetkellä on 23 % kuten yleinen arvonlisä. Arvonlisävero on yrittäjän oma-aloitteisesti laskettava ja tilitettävä vero. Arvonlisäverolaki vaatii, että verovelvollisen on oltava vastuullinen toiminnalta ja varmistettava, että valvontailmoituksessa antamat tiedot ovat asianmukaisia ja oikeita. (Suomen Hiusyrittäjät 2012.)

1.5.2 Verotussuunnittelu

Suomen verolainsäädäntö muuttuu vuosittain. Jatkuvat verolainsäädännön muutokset sekä kansainväliset ja kotimaisen verotuksen muospaineet vaikuttavat voimakkaasti verosuunnitteluun. Verosuunnitteluun vaikuttaa niiden muospaineiden alla myös tilinpäätöksen ja verotuksen vahva sidonnaisuus. Kirjanpidossa aina ei voida tehdä kirjanpidon ja tilinpäätöksen laadinnassa noudatettavia menettelytapoja jatkuvuuden periaatteen vuoksi. Myöskään verotuksen kannalta aina hyödyllisin tapa toimia ei ole

mahdollista yrityksen kirjanpidossa. Siitä johtuen uudet verotustilanteen vaativat erityistä taipuvaisuutta ratkaisuntekutilanteissa. (Leppiniemi & Walden 2010, 196–197.)

Verosuunnittelu on sellaisten menettelyjen etsimistä, joiden avulla yrityksen tavoitteet pyritään saavuttaa mahdollisimman edullisin verokustannuksin. Suunnittelulla halutaan vaikuttaa sekä maksettavan veron määrään, että maksamisajankohtaan. Esimerkiksi tekemällä yrityksen rakennetta koskevia ratkaisuja, voidaan niitä toimintoja nimetä strategisiksi verosuunnitteluiksi. Tavoitteena on yllättävistä verotulkinnoista ja odottamattomista verolainsäädännön muutoksista johtuvien hallitsemattomien verotustilanteiden estäminen. (Leppiniemi & Walden 2010, 19.) Operatiivisessa verosuunnittelussa huolehditaan siitä, että yksittäisissä toimenpiteissä menetellään oikein ja tarkoituksenmukaisesti tilinpäätös- ja veronäkökulmista lähtevät tavoitteet huomioon ottaen. (Leppiniemi & Walden 2010, 147.)

Yritysmuodon valinnalla on tärkeä rooli yrityksen ja sen omistajien verotukseen. Elinkeinoverotus perustuu keskeisiltä osiltaan kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä saataville tiedoille. Liikkeenharjoittajan kirjanpidolle ja tilinpäätökselle on kirjanpitolaissa asetettu suuremmat vaatimukset kuin ammattiharjoittajan kirjanpidolle ja tilinpäätökselle. (Leppiniemi & Walden 2010, 149).

Hyvänä esimerkkinä verosuunnittelusta voidaan tuoda ensinnäkin yrittäjän valitseman yritysmuodon. Valinta on merkityksellinen monista syistä koska, sillä voidaan vaikuttaa yrityksen verokantaan, voitonjakoon sekä yrittäjän palkanmaksuun ja luontoisetuihin. Esimerkiksi osakeyhtiö muodon ollessaan kyseessä voidaan vaikuttaa mm. osakkaan vastuisiin sekä hänen ja yrityksen välisiin oikeustoimiin. Yritysmuodon valinnassa on huomioitava, että päätöksenteko tilanteeseen saattavat vaikuttaa muutkin seikat kun edelleen mainitsemat. Nimittäin, valittuun yritysmuodon on sovittava muutenkin kaikilta osiin kyseisen liiketoiminnan harjoittamiseen. (Verohallinto 2012.)

Toisena tavoitteena voidaan pitää yrittäjän pääomatulon maksimointia. Sillä pääomatuloon kohdistuva 30 % verokanta on yleensä ansiotulojen verokantaa alempi. (Veronmaksajain Keskusliitto 2012.) Tästä syystä verosuunnittelulla saatetaan pyrkiä saamaan tulo pääomatulona verotettavaksi. Läheskään kaikessa yritystoiminnassa tulotaso ei kuitenkaan ole niin korkea, että tulon verottaminen pääomatulona olisi ansiotulojen verotusta edullisempaa. Vertailuihin vaikuttavat tilannekohtaiset tekijät, kuten

harjoitetaanko yksityisliikettä yksin tai yhdessä puolison kanssa, kunnallisveroprosentti, kirkollisveroprosentti, ansiotuloista tehtävät verovähennykset jne. (Leppiniemi & Walden 2010, 150 – 154.)

Yksityisliikkeen ja osakeyhtiön verotuksen eron voidaan hahmottaa seuraavasti. Koska, yhteisöverokanta 24,5 % on pääomatulojen verokannan 30 % tavoin alhainen ansiotulojen tavanomaisiin veroasteisiin verrattuna, tulotason kasvaessa yrittäjän on harkittava osakeyhtiömuotoon siirtymistä. (Veroinmaksajain Keskusliitto ry 2012.)

Yritysmuotoa valittaessa tulee kuitenkin ottaa huomioon lukuisia eri tekijöitä. Pelkäämään verotettavan tulon määrän perusteella yritysmuodon valintaa ei verotuksenkaan osalta tule tehdä. Pienimuotoisen yritystoiminnan muodon etuna on osakeyhtiöön verrattuna vähäisempi hallinnoimisen tarve. Pienille yksityisliikkeille sallitaan muitakin etuja. Niitä ovat suppeampi tilinpäätös ja ns. suppeat liitetiedot. Pienen osakeyhtiön kohdalla tilanne on aivan toinen. Siinä huojennetutkin liitetietovaatimukset ovat selvästi laajemmat. (Leppiniemi & Walden 2010, 156 – 157.)

2 RAHOITUS JA KANNATTAVUUS

Usein omin silmin havaitaan, että mitä pääomavaltaisempi on yritys, sitä todennäköisemmin likvidin rahan määrä ei riitä. Sillä lailla käy varsinkin yritystoiminnan alkuaikoina. Omaa pääomaa tarvitaan yrityksessä aina ja käyttöpääomaa on varattava vähintään 10 000 euron verran. (Yritystulkki 2012.) Yrityksen rahoitustarvetta arvioitaessa on tärkeä, että rahaa on riittävästi ja tarvittaessa sitä on saatavilla. Sillä on hyvin todennäköistä, että yritykselle tulee välillä myös odottamattomia menoja. Yrityksen rahoituksen riittävyys on turvattava, jotta toiminta sujuisi hyvin ja katkoitta. (Yrityksen perustajan opas.) Yrityksen toimintaa ja investointeja voidaan rahoittaa kahdella eri tavalla. Niinä vaihtoehtoina ovat joko sisäinen rahoitus eli tulorahoitus tai ulkoinen rahoitus eli oman ja vieraan pääoman sijoitukset. (Yrityksen perustajan opas.)

Sisäistä rahoitusta eli tulorahoitusta voidaan pitää yrityksen tärkeimmäksi rahoitusmuodoksi. Yrityksen toiminnan on pitkällä tähtäimellä oltava kannattava, jotta se pysyy rahoittamaan toimintaansa niillä tuloilla, jotka se saa tuotteitaan ja palveluja myyntituotoista.(Yrityksen perustajan opas.)

Tulorahoitus johtaa yleensä verotettavan voiton muodostumiseen. Tulorahoituksesta puhutaan yleensä silloin, kun tarkoitetaan muita oman pääoman kertymistapoja kuin oman pääoman sijoittamista yritykseen. Tällöin kysymyksessä on yrityksen sisäinen rahoituksesta. Tulorahoitus sisältää ainakin yrityksen toiminnallaan ansaitseman voiton. Tilinpäätöksessä tulorahoitusta ja sen kertymää kuvaavat ainakin Tilikauden voitto, Edellisten tilikausien voitto sekä muut jaettavissa olevat vapaan oman pääoman varat. Tilinpäätössiirtojen kertymä tai ainakin sen verovelalla vähennetty osuus edustaa tulorahoitusta. (Leppiniemi & Walden 2010, 439.)

Yksityisliikkeen omistaja voi tehdä juoksevasti oman pääoman sijoituksia ja nostoja ilman viranomaisilmoitus velvollisuutta. Oman pääoman sijoituksia ja nostoja käsitellään kassaperusteisesti. (Leppiniemi & Walden 2010, 421–422.) Toisaalta yrittäjän pitää säilyttää mielessään että, myös oman pääoman hallinta ei ole ilmaista. Kun, sille on laskettava hinta eli pääoman tuotto-odotus. Vieras pääoma on lainattua rahaa. Lainattu rahaa on säädelty erilaisineen edellytyksineen ja laina on aina maksettava takaisin. (Taloustieto Oy 2012.)

Yrityksen tilinpäätöksestä riippuu verojen vaikutus rahan hintaan. Verotuksessa vähennyskelpoiset korot ja vastaavat rahan kustannukset alentavat rahan hintaa. Se on silloin kun tilinpäätös on kriittinen. Ei-kriittisessä tilinpäätöstilanteessa vähennyskelpoisuudella ei ole välitöntä merkitystä, koska yritys pääsee tavoitetulokseensa ilman korkomenoakin. Ei-kriittisessäkin tilinpäätöstilanteessa verosuunnittelutarpeita voidaan liittää siihen, että käyttämättä jääneet keinot järjestellä tulosta eli kuluvarasto voitaisiin käyttää hyväksi myöhempinä tilikausina. (Leppiniemi & Walden 2010, 435-439.)

Yrityksen toimintasuunnitelmaa laadittaessa tarvitaan perusteltua näkemystä tulevaisuudessa tehtävistä investoinneista ja mahdollisuuksista niiden rahoittamiseen. Yrittäjällä on oltava selkeä käsitys yrityksen kannattavuudesta. Budjetoinnilla pyritään hallitsemaan toimintamahdollisuuksiin liittyviä epävarmuustekijöitä sekä hakemaan oikeita liiketoimintaympäristön hyödyntämiseen liittyviä ratkaisuja. Yrityksen suunnittelujaksot voidaan jakaa pitkän ja lyhyen aikavälin suunnitteluun. (Osuuspankki 2012.)

2.1 Rahoituksen hoitaminen

Yritystoiminnassa tuotteiden ja palvelujen maksuliikennettä on monenlaista. Perinteisesti ja yksinkertaisesti maksut on hoidettu aikaisemmin yrityksissä käteisellä. Maksun osapuolten maantieteellisen etäisyyden kasvaessa käteisrahan siirrot ovat olleet hankalia, hitaita ja riskialtista. Yrityksen maksuliikenteen tehostamiseksi tarvitaan nykyisin muita maksutapoja ja järjestelmiä. (Leppiniemi 2005, 190.)

Tietotekniikan kehittyminen on vaikuttanut syvällisesti maksuliikenteen kehittymiseen. Pankkipalvelut ovat pakollinen osa yritystoimintaa ja sen eduksi. Sen tärkeimpiä kulmakiviä on toimiva maksuliikennyhteys. Yrityksen koon ja välitettävien maksujen määrään mukaan voidaan valita monipuolinen itse hoidettava maksuliikenne tai pankkien tarjoamia palveluita. Yrityksille tarjotaan erilaisia maksukortteja maksujen hoitamiseen, pankkitili limiittejä...-pankit ja rahoitusyhtiöt. Pankkien tilisiirtojärjestelmä on kehittynyt ja siihen voidaan liittää monenlaisia tili- ja informaatiopalveluita. (Leppiniemi 2005, 190.)

Myös yritysverkkokaupat räätälöivät tuotepaketteja ja työkaluja pienyrittäjän tarpeisiin. Langattomat maksupäätteet. Maksupäätteet suoriutuvat korttimaksuista nopeasti ja luotettavasti. Maksupäätte suorittaa maksuliikenteen turvallisesti suojattua yhteyttä pitkin. (Soneran 2012.) Lasku voidaan toimittaa postitse, pankin kautta, erityisen verkkolaskuoperaattorin tai sähköpostin välityksellä. Laskutus joko toimitetaan sähköisesti vain lähettäjän kannalta tai myös molempienpuolisesti. (Mäkinen 2003, 157.)

Maksuliikenteeseen liittyviä kustannuksia voidaan hallita yhtäältä pankkien tarjoamisen tilien ja palvelujen hyvällä tuntemuksella ja toisaalta tarjoamiensa palveluiden hintojen kilpailuttamisella. Palvelujen ja hintojen kilpailuttaminen on siitäkin syystä tärkeä, että maksuliikenne liittyy läheisesti yrityksen kassahallintajärjestelmään. Tältä osin maksuliikenneratkaisuissa on kyse tuottomahdollisuuksien lisäämisestä ja kustannusten vähentämisestä. (Leppiniemi 2005, 189 -191.)

Yrityksen kassahallintaan liittyvät tiivistä myös yrityksen maksuliikenteen järjestämisestä aiheutuvat välittömät pankkikulut. Tätä voidaan sanoa maksuliikenteen negatiiviseksi puoleksi. Maksujärjestelmien kehittämisessä pienet yrittäjät on täysin unohdet-

tu. Se syö aika monenkin pienyrittäjän tuloksen. Kassatilitysten laskentapalkkiot ovat nousseet pienyrittäjien painajaiseksi. (Sahiluoma 2003.)

Kassahallinta

Yrityksen toiminnan lyhyen ajan suunnitelma on tyypillisesti vuosibudjetti. Vuosibudjetin avulla yrittäjä ohjaa ja seuraa asettamien toiminnan tavoitteidensa toteutumista. Yrityksen rahojen riittävyttä seurataan kassabudjetin avulla. Kassabudjetin avulla yrittäjä on ajan tasalla saapuvista suorituksista ja erääntyvistä maksuista. Tiukoissa tilanteissa kassabudjetoinnissa on syytä mennä päivätasolle, jotta yrittäjä voi aina olla varma yrityksen maksukyvyistä. (Osuuspankki 2012.)

Kassanhallinnalla halutaan vapauttaa varoja liikepääomasta ja sijoittaa ne uudelleen tuottavasti. Tavoitteena on toiminnan tehostaminen ja siitä aiheutuvien kustannusten alentaminen. Varojen vapauttamiskeinoja on useita, esimerkiksi saamisketjua ja velkaketjua lyhentämällä. Kassanhallinnalla on myös merkittävä rooli tilinpäätös- ja verosuunnittelussa. Sillä kassahallinnalla, kuten maksujen lykkäämisellä ja jouduttamisella, saadaan aikaan erilaisia verovaikutuksia. (Leppiniemi & Walden 2010, 443.)

Tulosuunnitelman avulla yrittäjä voi arvioida, onko yrityksen tulos riittävä, jotta se pystyisi toimimaan omillaan. Tulorahoituksella tarkoitetaan yrityksen ansaitsemaa nettotuloa, jonka se voi käyttää vieraan pääoman hoitamiseen. Kun tulorahoitus selvitetään tuloslaskelmasta, ollaan tekemisessä suorite- tai käyttöperusteisten lukujen kanssa. Tällaisen tulorahoituksen suuntaaminen lainojen hoitamiseen kuitenkin ei ole suoraan mahdollista, kun luotot on hoidettava rahavirran avulla. (Leppiniemi & Leppiniemi, 264.)

Tuloslaskelmasta tulorahoituksen määrä voidaan selvittää seuraavasti:

Tulorahoitus = Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja tai Voitto ennen satunnaisia eriiä) – Tuloverot – Muut välittömät verot

Rahoituslaitokset keräävät yleensä rahoituspäätöstä varten yritystä koskevaa aineistoa. Joista, yksi tarpeellisin ja merkittävin on yrittäjän rahoittajille saattama virallinen tilinpäätös. Rahoittajien tarpeisiin koottavaa materiaalia voidaan täydentää yrityksen

taloudellisilla arvioilla tuleville vuosille. Niitä voivat olla yrittäjän omia laatimia suunnitelmia ja laskelmia. Rahoittaja laatii saamansa aineiston pohjalla tilinpäätösanalyysin. Tilinpäätösanalyysissä eritellään ja jäsenellään eri vuosien vertailukelpoisia tilinpäätöksiä vierekkäin. Yleensä tarkastelun kohteena ovat yrityksen toiminnan laajuus, kannattavuus, vakavaraisuus, maksuvalmius sekä taloudellisen kehityksen suunta. (Vaasan yliopisto 2004.)

2.2 Tilinpäätösanalyysi ja sen tunnusluvut

Arvioitaessa yritystoiminnan tulosta käytetään hyväksi tilinpäätösanalyysiä. Tilinpäätösanalyysin suoritustapoja on kaksi. Niitä ovat perinteinen tilinpäätösanalyysi ja kasvavirta-analyysi. Ensimmäinen niistä perustuu tulojen suoriteperusteisuuteen ja sisältää oikaistun tuloslaskelman ja taseen. Toinen niistä taas pohjautuu tulojen ja menojen maksuperusteisuuteen. (Vaasan yliopisto 2004.)

Ennen tunnuslukujen laskentaa muokataan yrityksen vertailtavat tilinpäätös kaudet tai mahdolliset tilinpäätösratkaisut toisiaan vastaavaksi. Yhdenmukaistamisen johdosta laskettavien tunnuslukujen vertailukelpoisuus ja yksiselitteisyys paranee sekä, siten virhearvion mahdollisuus päätöksenteko tilanteessa keskimäärin pienenee. Tunnuslukujen laskennassa käytetään ohjearvoina Yritystutkimusneuvottelukunnan kehittämiä ohjeistuksia. (Leppiniemi & Walden 2010, 330-331.)

Tilinpäätösanalyysistä saadut tunnusluvut vaikuttavat yrityksen itsestään antamaan kuvaan. Syntynyt mielikuva vaikuttaa yrityksen luottokelpoisuuteen ja arviointiin sijoituskohteena. Siitä johtuen tilinpäätöksen laadinnassa korostuu erityisesti johdonmukaisuuden, oikean ja riittävän kuvan ja varovaisuuden vaatimuksen noudattaminen. (Leppiniemi & Walden 2010, 94 – 95.)

2.2.1 Kannattavuus

Elinkeinotoiminnan harjoittamisen tunnusmerkkeinä voidaan pitää voiton tavoittelua, liiketoimintariskin olemassaoloa ja itsenäistä päätöksentekoa. Liikkeen- ja ammatti-harjoittamiselle on ominaista riski. Liiketoiminnassa voidaan menettää koko liiketoiminnalla saavutettu varallisuus. Riski voi sisältyä muun muassa tuotantovälineisiin, palkattuun henkilökuntaan, toimitiloihin tai yms. yrityksen rahoja sitoviin seikkoihin.

(Akava ry. 2012.) Yksityisliikkeellä ei ole omaa erillisvarallisuutta, vaan varat ovat yrittäjän varallisuutta. Liikkeenharjoittaja vastaa kaikista yksityisliikkeen veloista ja velvoitteista. (Leppiniemi & Walden 2010, 156-157.)

Näin olleen, kannattava liiketoimintaa edellyttää yrittäjältä jatkuvaa suunnitelmallista toimintaa sekä kattavaa tietoa yrityksen toimialalta. (Yrityssalaisuusrikokset 2012.) Kannattavuuslaskelmilla yrityksessä määritellään tuotteilleen ja palveluilleen sellainen hintatason, että niistä jää käteen myyntikate ja kokonaistaloudellisesti myös yritysvoittoa. (Yrityssuomi 2012.)

Yrityksen kannattavuutta seurataan ja suunnitellaan pitkällä sekä lyhyellä tähtäimellä. Tarkasteltaessa yrityksen kannattavuutta lyhyellä aikajaksolla tulee tarkasteltavan kohden olla vuosi tai sitä lyhempi jakso. Tällöin selviää juuri tämän tiettyyn ajanjakson toiminnan kannattavuus. Yrityksen lyhyen ajanjakson kannattavuutta kuvaavat parhaiden tunnusluvusta myyntikate, käyttökate, käyttökateprosentti ja liikevoitto. (Nelimö & Uusi-Rauva 2001, 245–246.)

Liikevoitto - muuttuvat kustannukset = myyntikate

Myyntikate – kiinteät kustannukset = käyttökate

Käyttökate – poistot = liikevoitto

*Liikevoittoprosentti = Liikevoitto/liikevaihdolla * 100*

Liikevoittoprosentin suuntaa antava arvosteluasteikko:

Arviointi	Tunnusluvun arvo
Hyvä	15-
Tyydyttävä	9,0–14,9
Välttävä	0,0-8,9
Heikko	-0,0

Yrityksen kirjanpidossa poistojen jälkeistä tulosta lasketaan liikevoitoksi. Yleisin yrityksen liiketoiminnan kannattavuuden mittarina on sen voittoprosentti tai pääoman tuottoprosentti. Yrityksen sisäistä kehitystä seurataan voittoprosentilla. (Leppiniemi & Walden 2010, 331-333.) Myös Tilikauden voitto tunnuslukuna on hyvin tärkeä yrittäjälle. Se kertoo tilikauden aikana tehdyn liiketoiminnan tuloksen.

Tilikauden voitto-poistoerojen muutos-toimintavaraus = nettotulos

Tilikauden voitto/liikevaihto x 100 = nettotulos

Yritystoiminnan lyhyen aikavälin kannattavuuden arviointiin sisältyy kuitenkin riski. Sillä olemme voineet saada vääristyneen kuvan yrityksen kokonaistilanteesta tai tehdä virhearvioita. Pelkästään tilinpäätöstä ja siitä saatujen lukujen pohjalla ei voida arvioida yrityksen kannattavuutta. Yrityksen taloudellisesta tilanteesta tarvitaan laajempia ja perusteellisempia laskelmia. Todellisuudessa yrityksen toiminnan väliaikainen kannattamattomuus voi johtua useista seikoista. Yrittäjän tekemät investoinnit tai muut yritystä koskevat satunnaiset olosuhteet, saavat hetkellisesti horjuttaa kuvaa kannattavasta yrityksestä. (Rissanen 2006, 168–169.)

2.2.2 Maksuvalmius

Yrityksen maksuvalmius edellyttää, että yritys pystyy juoksevasti hoitamaan kaikki omat maksut ja muut velvollisuudet ajallaan. Kuitenkin voidaan huomioita, että yrityksen tilasta tunnusluvun perusteella saatu kuva on yleensä pahimmillakin vain suuntaa antava. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 238.)

Maksuvalmiutta voidaan tarkastella kahdesta eri näkökulmasta. Staattinen eli välitön maksuvalmius tarkoittaa tietyn ajankohdan eli esimerkiksi yrityksen tilinpäätöshetken maksuvalmiutta. Tällöin tarkastelun kohteena on tase. Kun taas toiminnallisen eli dynaamisen maksuvalmiuden tapauksessa tarkkaillaan yrityksen tulevan kassavirran riittävyyttä maksuvelvoitteiden hoitamiseen. Siinä tarkastelun kohteena on taseen lisäksi myös tuloslaskelma tai rahavirta. (Salmi 2004,150.)

Yrityksen maksuvalmiutta voidaan mitata monilla eri tavoilla. Niistä tunnetumpia laskettavia tunnuslukuja ovat current ratio ja quick ratio. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 238.)

Current ratio lasketaan seuraavasti (Leppiniemi Jarmo & Leppiniemi 2006, 245):

(Rahoitusomaisuus + Vaihto-omaisuus) / Lyhytaikainen vieras pääoma

Quick ratio lasketaan:

$$\text{Quick ratio} = \text{Rahoitusomaisuus} / \text{Lyhytaikainen vieras pääoma}$$

Yritystutkimusneuvontelukunnan suunta antavat arvosteluasteikot. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 246–247.)

Arviointi	Quick ratio	Current ratio
Hyvä	1,0	2,0
Tyydyttävä	0,5-1,0	1,0-2,0
Heikko	-0,5	-1,0

2.2.3 Vakavaraisuus

Yrityksen velanhoitokykyä ei voida suoraan tilinpäätöksestä selvittää. Sen sijaan pyritään päättämään siitä yrityksen aikaisemman toiminnan perusteella sekä arvioimalla sen kykyä aikaansaada mahdollisia positiivisia rahavirtoja. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 256.) Vakavaraisuudella tarkoitetaan yrityksen rahoitusrakennetta, oman ja vieraan pääoman välistä suhdetta tai joitakin tämän tunnusluvun johdannaista. Vakavaraisuus kuvaa yrityksen kykyä selviytyä ja suoriutua velvoitteista pitkällä aikavälillä. Tyypillisesti yrityksen vakavaraisuutta kuvataan tunnusluvulla omavaraisuusaste. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 253.)

Tunnusluvuilla omavaraisuusaste ja velkaantumisaste voidaan kuvata yrityksen rahoitusrakennetta ja kuinka hallitsevassa asemassa ovat siinä oma tai vieras pääoma. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 257.) Omavaraisuusasteella voidaan mitata sitä, missä määrin taseen varat on rahoitettu yrityksen omalla pääomalla. Liiketoiminnan kannattavuuden paraneminen kasvattaa yleensä myös omavaraisuusastetta. Yrityksen korkea omavaraisuusaste on merkki vakavaraisesta yrityksestä. (Salmi & Rekola-Nieminen 2004, 124.)

$$\text{Omavaraisuusaste} = 100 \times \text{Oma pääoma} / \text{taseen loppusumma}$$

Omavaraisuus arvosteluasteikko:

Arviointi	Tunnusluvun arvo
Hyvä	yli 40 %
Tyydyttävä	20–40 %
Heikko	alle 20 %

Vakavaraisuuden sanotaan olevansa sitä parempi, mitä pienempi osa taseen kokonaispääomasta on velkarahoitusta. Heikossa vakavaraisuudessa nähdään kasvavaa rahoitusriskiä. Tämä alentaa samalla yrityksen mahdollisuutta ottaa kannettavaksi muitakin toiminnallisia riskejä. Yrityksen rahoitusriskiä koskeva kuva analysoimalla ei voida jättää huomioimatta yrityksen tulontuottamiskykyä. Mitä parempi on yrityksen tulontuottamiskyky, sitä suuremman velkamäärän se voi ottaa ja sen kannattaa ottaa kannettavakseen. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 262.)

Velkojen merkitystä yritykselle sekä vieraan pääoman rasitusta yrityksen toiminnalle voidaan tarkastella tunnusluvulla *Suhteellinen velkaantuneisuus*. Siinä vieraan pääoman määrä suhteutetaan liikevaihtoon. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 262):

$$\text{Suhteellinen velkaantuneisuus} = 100 \times \text{Velat} / \text{Liikevaihto}$$

Tunnusluvulle suhteellinen velkaantuneisuus ei voida esittää yleisiä arviointikriteereitä. Arviointi riippuu yrityksen kyvystä aikaansaada tulorahoitusta. Yrityksen vakavaraisuutta voidaan arvioida tunnusluvun perusteella esimerkiksi katsomalla, kuinka suuren liikkumavaran yrityksen käyttökate tarjoaa velkojenhoidon lisäksi esimerkiksi investointien toteuttamiseen. Jos, liikevaihtoon suhteutetaan velkojen sijaista vuotuiset velanhoitomaksut, vertaamalla näin saatua tunnuslukua käyttökateprosenttiin saadaan käsitys yrityksen rahoituksellisesta liikkumavarasta. Mitä lähempänä tunnusluku on käyttökateprosenttia, sitä vähäisempi on yrityksen rahoituksellinen liikkumavara. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 263.)

Tulorahoituksen riittävyys

Yrityksen toiminnallista vakavaraisuutta voidaan tarkastella myös tutkimalla, mihin kaikkeen yrityksen tulorahoitus olisi riittänyt. Yrityksen rahoituksellisen terveyden kannalta on merkittävää, riittääkö tulorahoitus vieraan pääoman hoitamiseen. tätä

ominaisuutta mitataan tunnusluvuilla kokonaistulos. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 263.)

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä luvussa esitellään ensiksi toimeksiantaja yritys. Sen jälkeen kerron yleisesti valitsemasta tutkimusmenetelmästä ja miksi se sopii tähän työhön ja miten sitä käytetään tässä työssä. Luvun lopussa käsitellään valittuun tutkimusmenetelmään liittyviä tutkimusaineistoja.

3.1 Case yrityksen esittely

Yritys X on Pirkanmaalla toimiva pieni kampaamo alan yritys. Yrityksen yhtiömuotona on toiminimi. Nykyinen yritys on perustettu vuonna 2008. Tämä on toinen yrittäjän perustama liike. Yrittäjä on toiminut kampaamo-alalla yhteensä 7 vuotta. Ensimmäisen kampaamo liikkeen hän joutui lopettamaan huonon sijainnin takia. Yrittäjä on oppinut vuosien aikana valtavasti yrityksen ja erehdyksen kautta. Yritys sijaitsee aivan Tampereen keskustassa. Yrityksen sijainti on hyvä. Yritys on oman toimintansa aikana kerran vaihtanut toimitiloja. Vuonna 2010 siirryttiin pienemmistä tiloista samassa rakennuksessa oleviin isompiin tiloihin. Nykyiset toimitilat ovat 56 m² kokoiset. Yrityksen toimitilat ovat vuokratiloja. Yrityksen toimitilojen vaihtamisella on ollut pelkkä positiivinen vaikutus asiakaskuntaan. Kuitenkin, ensimmäisen liikkeen lopettamisen jälkeen melkein vuosi oli taukoa ja yrittäjälle jäi vaan 30 kanta-asiakasta. Yrittäjä on ollut vuoden 2011 syksystä lähtien äitiyslomalla ja tästä syksystä lähtien alkaa taas pikkuhiljaa paluu arkeen. Yrittäjällä on tavoitteena tehdä muutoksia ensivuoden alusta yrityksen palvelurakenteeseen sekä mahdollisesti yrittäjäyhtiön rakenteeseen.

Omistajuus ja henkilöstö

Yrityksellä on vaan yksi omistaja. Kaikki Yrityksen X työntekijät ovat itsenäisiä yrittäjiä. He työskentelevät yrityksessä vuokratuolisopimuksella. Yrittäjän mielestä ei ole mahdollista ottaa yritykseen palkallista työntekijää, koska jos työntekijää sairastelee paljon, niin työt jää tekemättä ja ketkä ne sitten loppupäässä tekee. Työntekijöiden sairaus poissaolojen lisäksi yrityksen omistaja tietää omasta vuosienpituisesta kokemuksesta käsin, että valtaava riski sisältyy myös tehtyyn työn laatuun. Yrityksen paras

mainos asiakkaille on tehtyyn työn tulos. Kokemattoman, taitottoman tai vastuuntunnon työntekijän ansiosta saattaa mennä koko yrityksen maine. Kun taas kilpailu on kovaa kampaamo-alalla ja uusien asiakkuuksien luominen ei ole niin yksinkertaista. Tämän vuoksi, yrittäjän mielestä on kaikin puolin oikeudenmukaista, että jokainen työntekijä on vastuussa omien asiakkuuksien luonnista sekä oman työn laadusta.

Tuotteet ja palvelut

Yritys X:n tarjoamia palveluja ovat hiusten leikkaus, värjäys, pidennys ja kampaus. Parturi – kampaamopalvelujen lisäksi asiakkaille tarjotaan myös kynsien pidennystä, geelausta, ripsienpidennystä ja niiden huoltoa. Yritys X: n tuotevalikoimaan kuuluvat myös hiusten- ja kynsienhuoltotuotteiden myynti. Yrityksen toiminnassa heijastuu voimakkaasti sesonkiluonteisuus. Varsinkin toukokuusta elokuun loppuun saakka on yrityksessä huomattavasti vilkkaampia jaksoja. Yritys X tarjoaa laadukasta, ammattitaitoista, nopeaa, ystävällistä ja yksilöllistä palvelua.

3.2 Tutkimusmenetelmä

Tässä tutkimuksessa käytin tutkimusmenetelmänä kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta. Kvalitatiivinen tutkimus sopii erittäin hyvin sellaisiin tutkimuksiin, joille on tyypillinen todellisen tilanteen kuvaaminen arkielämästä ja siihen ilmiön liittyvien syy-seuraus suhteiden arviointi ja selvittely. Tutkimusmenetelmän lähtökohtana on sen aineiston tapauskohtainen, monitahoinen ja yksityiskohtainen tarkastelu. Menetelmän monikerroksisuus tarjoaa joukon konsteja irtautuakseen selviöinä pidettyinä termeistä ja ilmiöistä. (Hirsjärvi ym. 2007, 152 -157.)

Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteitä on hypoteesittomuus. Siinä tutkijan ennakkokäsitykset aineistosta sekä aktiivinen vaikutus siihen pyritään pitämään minimissä (Eskola & Suoranta 2001, 19 – 20). Uutta tietoa tuottavan tutkimuksen lähtökohtana on kyky katsoa asioita uudella tavalla. (Koskinen ym. 2005, 24.)

Työssä tiedonhankinnan strategiana on Case eli tapaustutkimus. Tapaustutkimus sopii tähän tutkimukseen siitä syystä, että se keskittyy yhteen eli valittuun tapaukseen. Työssäni tapauksena on toimeksiantaja yritys. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa uutta tietoa ja auttaa ymmärtämään löydettyjen ilmiöiden syitä, joiden seurauksena

jokin havaittu seikka on aluksi rakentunut. Laadullinen tutkimus soveltuu toteutustapana hyvin opinnäytetyöhöni, johtuen mielenkiinnostani käsiteltävää aihetta kohti sekä toimeksiantajan näkökulmasta tärkeiksi pitämistä yrityksen talousasioita koskevista seikoista. Tutkimuksessa pyrin arvioimaan laadullisesta tutkimusmenetelmästä käsiin tarkasteltavaa ilmiötä eli yrityksen taloudellista tilaa.

3.3 Tutkimusaineisto

Tutkimuksen aineiston hankinnan lähtökohtana on sen ongelman tai tutkimustehtävän määrittely. Laadullisen tutkimuksen aineistot ovat yleensä varhaisempien tutkimusten ja dokumenttien taltioituja aineistoja. Niinä saattavat olla erilaisia tilastoja, asiakirjoja, henkilökohtaisia dokumentteja, massamedian viestintäkanavia sekä kirjallista tuotantoa. Aineiston hankinnan tapana voi olla haastattelu, keskustelu, osallistuva sekä osallistumaton havainnointi. (Kvali MOTV – 6 Aineistonhankinta 2012.)

Tutkijan tehtävänä on yksityiskohtaisesti eritellä yksittäinen tapaus ja pyrkiä monitahoisesti kartoittelemaan aineistosta nousevien merkityksellisten seikkojen perusteella tutkittavia termejä sekä ilmiöitä. Laadullisessa tutkimuksessa ilmiöitä tarkastellaan osallistuvien ihmisten näkökulmasta tai niille antamien merkitysten kautta. (Eskola & Suoranta 2001, 65).

Tutkimus sai alkuunsa yrittäjän toimeksiantopyynnöstä tutkia yrityksen taloudellista tilaa ja sen kehitystä. Aineiston keruumenetelminä käytin kirjallisuuteen tutustumista, haastattelua sekä arkistoituja asiakirjoja. Keruumenetelmien ansiosta tarkasteltavaa aihetta pystyin käsittelemään mahdollisimman hyvin.

Laadullisen tutkimuksen tieteellisyyden kriteerinä on aineiston laatu. Aineiston on oltava pohjimmiltaan sellainen, että se pystyy parhaiden tarjoamaan näkökulmia ja ratkaisuehdotuksia asetettuihin tutkimusongelmiin. Tutkijan on tarkasteltava erilaisia asiayhteyksiä sekä eri luokkien esiintymistä. Aineistosta on etsittävä säännönmukaisuuksia, samankaltaisuuksia tai eroja. (Eskola & Suoranta 1998, 18, 60–61.)

Tutkimusaineiston arkistoiduista asiakirjoista käytin työssä toimeksiantajayrityksen vuosien 2011 ja vuoden 2012 tammikuu - toukokuun tilinpäätöstietoja. Yritys X:n taloudellisen tilan arvioinnissa käytin tilinpäätösanalyysiä. Käytin työssä perinteistä

tilinpäätösanalyysiä koska, mielestäni yksinkertainen ja suppea analysointitapa oli sopivin vaihtoehto tähän tapaukseen.

Tutkimusaineistona hyödynsin myös omaa arkitietoa aiheesta, yrittäjän haastattelua, piilohavainnointia sekä analysoimalla yritysvierailujen yhteydessä yrittäjän kanssa käytyjä keskusteluja. Toimeksiantajankansaän käymä haastattelu oli hyvin vapaamuotoinen. Haastattelussa käsitetyt aiheet kysymyksineen löytyvät tämän tutkimuksen liitteistä. (Liite 1.)

4 YRITYS X:N TALOUS

Tässä luvussa esitellään tutkimuksen tulokset. Luvussa kerrotaan miten Yritys X:ssa taloudelliset asiat hoidetaan. Niistä tärkeimmät ovat yrityksen kirjanpito, verotus ja rahoitus. Yrityksen esitetyn tuloksen pohjalla käsitellään ja analysoidaan sen taloudellista tilaa. Arvioinnissa käytin apuna Yritys X:n tilinpäätöstietoja vuodelta 2011 ja vuoden 2012 tammi-toukokuulta. Analysoitavat tilinpäätöksientilikaudet ovat eripituisia. Tämän vuoksi suhteutetaan vuoden 2012 tilikausi kahtatoista kuukautta vastaavaksi. Muuntelu tapahtuu jakamalla tunnusluvun osoittaja tilikauden pituudella kuukausina ja kertomalla luvulla 12. Liiketoiminnan varsinaisen toiminnan todellisen tuloksen löytämiseksi suoritetaan tuloslaskelma ja tase oikaisut. Laskettujen tunnuslukujen avulla analysoidaan Yritys X:n kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta. Kannattavuuden laskelmissa tarkastellaan myyntikatetta, käyttökattetta ja liikevoittoprosenttia. Yrityksen maksuvalmiutta arvioitaan current ration ja quick ration avulla. Vakavaraisuutta selvitetään omavaraisuusasteen, suhteellisen velkaantuneisuuden avulla sekä tarkastellaan miten tulorahoitus yrityksessä riittää.

4.1 Kirjanpito ja veroasiat

Yritys X:n omistajan mukaan yrittäjän elämä on hyvin kiireinen ja varsinkin pienen lapsen äitinä. Tämän vuoksi, hän näkee parhaikseen, että kaikki yrityksen taloushallintoon liittyvät asiat hoidetaan ammattitaitoisesti paikallisessa tilitoimistossa. Yrittäjän tehtäväksi jäävät vaan toimittaa kuukausittain tai viikoittain tarvittavat tositteet ja myyntiraportit tilitoimistoon. Vaikka, kirjanpito ja veroasiat hoidetaankin ammattitaitoisesti paikallisessa tilitoimistossa, jää yrittäjä silti kaipaamaan tarkempaa ja kattavampaa tulkintaa oman yrityksen tilasta.

4.2 Rahoitus ja tuloksen arviointi

Yrityksessä X hoidetaan edelleen osa tuotteiden ja palveluiden myynnistä perinteisellä tavalla. Maksu suoritetaan käteisellä rahalla tai maksupäätettä käyttämällä. Tämän vuoksi yrityksessä on käytössä päivittäinen käteiskassa. Käteiskassa päivitetään päivittäin sekä tehdään tarvittavat kirjaukset kassakirjaan.

Yritys X tilaa tuotteensa myyntiin sekä omaan käyttöön kotimaisilta kuin myös ulkomaisilta tukkumyyjiltä. Tukkumyyjien sijainti ja etäisyys ei aiheuta enää yrittäjälle ongelmaa. Yrittäjän sanoin rahan siirto käy kätevästi pankkien sähköisiä tilisiirtojärjestelmiä käyttäen. Pankkien tarjoamien yritysmaksukorttien käytön myöten maksutilanteet ovat helpottuneet. Kuitenkin, automatisoidusta maksuliikenteestä aiheutuu myös varsin paljon kustannuksia. Pankkien tarjoamien tilien ja palveluiden hintojen kilpailuttaminen on helpottanut yrittäjän tilannetta.

Ensimmäisestä kampaamo liikkeestä jäi yrittäjälle runsaasti velkaa, joista viimeiset maksettiin vuonna 2011. Nykyiseen yritykseen on sijoitettu niin oma- kuin vierasta pääomaa pankkilainan muodossa. Hetkellä yritys on melkein velaton.

4.2.1 Kannattavuus

Kannattavuuslaskelmissa käytetyt tiedot pohjautuvat vuosien 2011 ja vuodelta 2012 tammikuu – toukokuun tilinpäätöstietoihin. Yrityksen kokonaismyyntiin on laskettu kampaamotuottojen lisäksi vuokratuotot. Vuokratuotot ovat työntekijöiden maksamia hyvityksiä vuokratuolipaikoista. Vuokratuotot sisältyvät erääseen Liiketoiminnan muut tuotot. Vuokratulot kuuluvat luonteeltaan kirjanpitovelvollisen varsinaisen toiminnan eli kampaamo-alanpalvelujen myyntituottoihin. Tämän vuoksi ne on laskettu liikevaihtoon mukaan. Tilikausien vertailukelpoisuuden parantamiseksi kaikki käytetyt tunnusluvut on suhteutettu 12 kuukauden pituisiksi. Yritystoiminnan kannattavuuden arvioinnissa yleensä myyntilaskelmilla, myyntitavoitteilla ja hinnoittelulla on tärkeä sija. En käsitellyt sitä osuutta työssäni vaan arvion laskelmissa tunnuslukuja. Yrityksen kannattavuuslaskelmia laadittaessa ovat sen kustannukset jaettu muuttuviin ja kiinteisiin kustannuksiin. Muuttuvat kulut sisältävät aine- ja tarvikeostoihin aiheutuneet kulut. Aineet ja tarvikkeet ovat yritykseen hankittuja kampaamo- ja kynsienhuol-

totuotteita, jotka sisältyvät asiakkaan ostaman palvelun hintaan. Kiinteisiin kustannuksiin kuuluvat henkilöstökulut, rahoitus ja liiketoiminnan muut kulut. Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvät mm. vuokrat, sähkö, vesi, puhelinkulut, toimistotarvikkeet, pienhankinnat sekä tilitoimistolle suoritettut palkkiot.

Myyntikate

Myyntikate = Liikevaihto – muuttuvat kustannukset

2011: $23\,827,52 - 10\,000,62 = 13\,826,90 \text{ €}$

2012: $15\,112,20 - 4\,411,42 = 10\,700,78 \text{ €}$

Käyttökate

Käyttökate = Myyntikate – kiinteät kustannukset

2011: $13\,826,90 - 9\,759,93 = 4\,066,97 \text{ €}$

2012: $10\,700,78 - 6\,728,23 = 3\,972,55 \text{ €}$

Käyttökateprosentti

Käyttökateprosentti = $100 \times \text{Käyttökate} / \text{Liikevaihto}$

2011: $(100 \times 4\,066,97) / 23\,827,52 = 17,07 \%$

2012: $(100 \times 3\,972,55) / 15\,112,20 = 26,29 \%$

Liikevoittoprosentti

Liikevoittoprosentti = $100 \times \text{Liikevoitto} / \text{Liikevaihto}$

2011: $(100 \times 1\,664,13) / 23\,827,52 = 6,98 \%$

2012: $(100 \times 3\,441,48) / 15\,112,20 = 22,77 \%$

Taulukossa 1 esitetään Yritys X:n kannattavuuden tunnusluvut, joiden avulla arvioidaan yrityksen taloudellista tilannetta.

TAULUKKO 1. Kannattavuuden tunnusluvut

	1.1.–31.12.2011	1.1–31.5.2012
Myyntikate	13 826,90 €	10 700,78 €
Käyttökate	4 066,97 €	3 972,55 €
Käyttökate- %	17,07 %	26,29 %
Liikevoitto- %	6,98 %	22,77 %

4.2.2 Maksuvalmius

Seuraavaksi arvion Yritys X:n maksuvalmiutta tunnuslukujen current ratio ja quick ration avulla.

*Current ratio = (Rahoitusomaisuus + Vaihto-omaisuus) / Lyhytaikainen vieras pää-
oma*

$$2011: (268,45 + 5\,311,70) / 227,97 = 24,48$$

$$2012: (268,45 + 5\,311,70) / 2\,229,62 = 6,01$$

Quick ratio = Rahoitusomaisuus / Lyhytaikainen vieras pääoma

$$2011: 268,45 / 227,97 = 1,18$$

$$2012: 268,45 / 929,01 = 0,29$$

4.2.3 Vakavaraisuus

Yritys X:n vakavaraisuutta tarkastellaan omavaraisuusasteen, suhteellisen velkaantuneisuuden ja tulorahoituksen riittävyyden avulla.

Omavaraisuusaste = 100 x Oma pääoma / Taseen koko pääoma

$$2011: (100 \times 10\,294,96) / 10\,522,93 = 97,83 \%$$

$$2012: (100 \times 9\,593,92) / 10\,522,93 = 91,17 \%$$

Suhteellinen velkaantuneisuus = 100 x Velat / Liikevaihto

2011: $(100 \times 227,97) / 23\,827,52 = 0,95 \%$

2012: $(100 \times 929,01) / 15\,112,20 = 6,14 \%$

Tulorahoituksen riittävyys

Tilikauden todellinen tulos eli kokonaistulos kertoo koko toiminnan tulorahoituksen. Tekemällä kirjanpidollisesta tuloksesta oikaisuja päästettäisiin todelliseen tulokseen. Kokonaistuloksesta on erottamatta tulevien verojen osuus.

2011: Kokonaistulos = 1 664,13 €

2012: Kokonaistulos = 3 441,48 €

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Seuraavaksi esitellään tutkimustulosten perusteella tehdyt johtopäätökset. Ensin arvioidaan Yritys X:n taloudellinen tilanne yleisesti ja sen jälkeen kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden näkökulmasta. Saatujen tuloksien perusteella teen toimeksiantajalle toimenpidesuosituksia, joiden avulla yrityksen taloutta voidaan parantaa. Lopuksi arvioin tutkimuksen luotettavuutta, uskottavuutta sekä työn eettisyyttä.

Yritys X:n taloudellinen tila

Yleisin yritysmuoto hiusalalla on toiminimi. Tämä on verotuksellisesti edullisin vaihtoehto yrittäjälle silloin kun hänen liiketoiminnan tulos jää runsaasti alle 50 000 euroa vuodessa. Mikäli, yritystoiminnan tulos olisi isompi kuin edellä mainitsemani summa, voisi yrittäjä harkita jo yritysmuodon vaihtoa. Mikäli, Yritys X:n yrittäjä harkitsee lähiaikoina tehdä muutoksia liikkeeseen tai jopa laajentaa liikettä jonkun toisen henkilön kanssa, silloin kannattaa harkita myös yritysmuodon vaihtoa. Vaihtoehtoina olisi osakeyhtiö, avoin yhtiö tai jopa kommandiittiyhtiömuoto.

Esimerkiksi verotusasioissa yrittäjä saa valita vapaehtoisesti yritystulon pääoma-tulon osuudeksi 20 % sijasta 10 % tuoton. Loppuosa jaettavasta yritystulosta on ansiotuloa tai hän voi valita täysin toisinpäin. Kolmantena vaihtoehtona olisi, että hänen koko

verotettava tulo laskettaisiin ansiotuloksi. Toimeksiantajan on myös muistettava tehdä muutoksesta ilmoitus elinkeinotoiminnan veroilmoituksella.

Tutkimuksen toteutuksen aikana selvisi, että Yritys X:n vakiintunut asiakaskunta alkaa taas rakentua. Jolloin, arvioitaessa yrityksen kannattavuutta tulisi huomiota myös yritystoiminnan vaihteleva tulontaso. Kaiken kaikkiaan Yritys X:n käyttökate on kannattavuuden tunnuslukuna positiivinen. Mikä on itse asiassa hyvää asiaa, sillä yritys on tuottanut voittoa ja on toiminnalta kannattava. Jolloin, tämä kertoo siitä, että yritys pystyy suoriutumaan sellaisista velvollisuuksista, kuin pieninvestoinneista ja rahoitusmenoista. Käyttökate oli vuonna 2011 4 066,97 € Vuodeksi 2012 sen arvio on 3 972,55 € Yrityksen katetuotto prosentti on kehittynyt tarkisteltavana ajanjaksona. Vuonna 2011 se oli vaan 17,07 % kun vuoden 2012 arvioon mukaan se on 26,29 %.

Liikevoittoprosentti ilmaisee, kuinka monta tulossenttiä myynti euroa kohtia jäisi yritykselle. Kuten jo viitekehyksessä mainitsin liikevoittoprosentti tunnuslukuna kuvaa yrityksen kehitystä. Tämän tunnusluvun muutokset kertovat joko kannattavuuden muutoksesta tai yrityksen toimintatavoissa tapahtuneista muutoksista. YTN:n ohjearvon mukaan, jos tunnusluku ylittää 10 %, sitä voidaan pitää erinomaiseksi. Yrityksen X:n liikevoittoprosentti oli vuonna 2011 6,98 %. Sen sijaan, vuonna 2012 on kokonaiset 22,7 %. Niiden tunnuslukujen perusteella voidaan sanoa, että liiketoimintaprosentti on erinomainen.

Yritys X:n maksuvalmiutta arvioitiin tunnuslukujen current ratio ja quick ratio avulla. Molemmat tunnusluvut ovat vuoden aikana heikontuneet. Vuonna 2011 current ratio oli 24,48 ja vuonna 2012 6,01. Myös quick ratio oli samoina tarkasteltavina ajankohdina 1,18 ja 0,29. Tunnusluvuista näkee, että yrityksen maksuvalmius on huomauttavasti laskenut. YTN ohjearvon mukaan yrityksen maksuvalmius on heikko, jos se alittaa ohjearvon 0,5. Koska, yrityksen maksuvalmiutta koskevat tilanteet voivat muuttua nopeasti yksittäisten tapahtumien seurauksena, johtopäätösten käytössä tulee kuitenkin olla varovainen. Toisaalta, mielestäni yrityksellä on ihan sopivasti vaihto-omaisuutta verrattuna lyhytaikaisiin velkoihin. Tilannen vaatiessa, se voidaan helposti muuttaa rahaksi.

Yritys X:n vakavaraisuutta arvioin tunnusluvuilla omavaraisuusaste ja suhteellinen velkaantuneisuus. Kuten, viitekehyksessä esittelin arvioimani tunnusluku kuvaa vel-

kojen roolia yritykselle sekä vieraan pääoman rasiitusta yritystoiminnalle. Tunnusluvun arvioinnissa tulee huomioida yrityksen kykyä aikaansaada tulorahoitusta. Tunnusluku oli hyvin kaukana käyttökateprosentin tunnusluvusta. Jolloin, voi päätätä, että yrityksen rahoituksen liikkumavara on hyvää. Omavaraisuusaste on vuonna 2011 97,83 % ja vuoden 2012 arviona on 91,17 %. Ohjearvon mukaan yrityksen vakavaraisuus on hyvä jos se on yli 35 %. Yritys X:n suhteellinen velkaantuneisuus on vuonna 2011 0,95 % ja vuonna 2012 6,16 %. Yrityksen rahoitusriski on melko olematon. Tämä on selitettävissä sillä, että yrityksellä on hyvin vähän vierasta pääomaa. Tunnuslukujen mukaan voi yritystä pitää vakavaraisena.

Kaiken kaikkiaan Yritys X:n tilaa on hyvä. Huolenaiheena on kuitenkin yrityksen heikko maksuvalmius. Vaikka, maksuvalmius saattaa tilikauden aikana muuttua paljon. Vuoden 2012 tilikausi on kuitenkin vielä kesken, joten tähän opinnäytetyöhön kokonaisvaltaisia vertailua ei valitettavasti voida tehdä. Toivottavasti toimeksiantaja saa tästä tutkimuksesta uutta tietoa ja tukea tuleville päätöksenteko tilanteille.

Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa, tarkkaillaan kaikkia tutkimuksen osia. Niitä ovat aineiston keruu, analysointi ja raportointi. Kaikki tutkimuksen osat kytkeytyvät tiivistä yhteensä ja ovat hyvin tärkeitä. Tutkijan tulee arvioida ovatko tutkimus, tulokset ja sovellusympäristö samanlaisia. Ovatko tulokset siirrettävissä sekä missä määrin tuloksia voidaan soveltaa muihin tutkimuksiin. Myös tutkijan oman persoon on oltava mukana tutkimuksessa, mutta hänen tulee säilyttää neutraali rooli tutkimustuloksien kohtaan. (Jyu. 2009.)

Laadullisen tutkimuksen eettisyys voidaan määrittellä ensisijaisesti sanoilla luottamuksellisuus ja anonymiteetti. Tutkittavien on oikeus olla ajankohdalla tutkimuksen tarkoituksesta, päämäärästä ja tulosten julkaisemisesta. (Herkules 2002.)

Laadullisen tutkimuksen tulosten pysyvyys on yhteydessä tutkimuksen tulosten vahvistettavuuteen. Koska laadullisen tutkimuksena aineisto koostuu tärkeistä yksilöllisistä kokemuksista, näiden välisistä kokemusten eroista ja ainutkertaisista tilanteista, tutkimusta ei voida toistaa samanlaisena. Keskeistä on, että tutkimusprosessi ja siinä tehdyt ratkaisut ovat seurattavissa ja toistettavissa. (Oulun yliopisto 2012.)

Tutkimukseen liittyy epävarmuustekijä, sillä siinä on analysoitu tilinpäätöstietoja vaan 1 vuoden ja 5 kuukauden ajanjaksolta. Tutkimusta ja sen tuloksi kuitenkin voidaan pitää yleisesti luotettavina, sillä esittämäni tunnuslukuja pystyy laskemaan yrityksen tilinpäätöstiedoista. Tutkimustulokset eivät ole yleistettävissä, sillä tässä työssä analysoitiin vaan yhden tietyn yrityksen taloutta ja sen tilannetta. Yleisesti ottaen tästä tutkimuksesta on vaan hyötyä toimeksiantajalle eikä muille hiusalan yrittäjille, sillä kohdeyritys on liiketoiminnalta aika pieni, verrattuna kampaamo-alalla toimiviin muihin isoihin salonkeihin.

Tutkimuksen eettisyys näkyy opinnäytetyössäni, siten että toimeksiantajan toivomuksesta yrityksen tarkemmat tiedot ovat salattuja.

LÄHTEET

- Akava ry. 2012. Akavalaisen yrittäjän peruspaketti. WWW –dokumentti.
http://www.akava.fi/tyoelama/tyon_tekemisen_muodot/yrittajana_tai_ammatinharjoittajana_toimiminen/akavalaisen_yrittajan_peruspaketti. Luettu.5.10.2012.
- Alhola, Kari, Koivikko, Aarne, Rätty, Päivi, Tuominen, Olavi 2002. Tilinpäätöksen suunnittelu - yritysverotus ja yritysjärjestelyt. Vantaa: WSOY
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha.2001. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Herkules 2002. Tutkimuksen eettiset kysymykset. WWW –dokumentti.
<http://herkules.oulu.fi/isbn9514266749/html/x470.html>.3.12.2012.
- Hirsijärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara Paula. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Jyu. 2009.Laadullisen aineiston luotettavuus. PDF –dokumentti.
<https://www.jyu.fi/edu/laitokset/eri/opiskelu/opiskelu-info/prosem/laadullinen>. Luettu 30.11.2012.
- Kannattava yritys 2012. WWW -dokumentti.
http://www03.edu.fi/oppimateriaalit/puutuoteteollisuus/yrittaminen/liiketoimintaprosessi/kannattava_yritys.html. Ei päivitystietoa. Luettu 11.9.2012.
- Karjalainen, Lasse 2012. Yrittäjän talousopas. Helsinki:Gaudeamus.
- Koskinen, Ilpo, Alasuutari, Pertti & Peltonen, Tuomo 2005. Laadulliset menetelmät kauppatieteissä. Tampere: Vastapaino.

Kvali MOTV – 6 Aineiston hankinta 2012. WWW -dokumentti.

<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6.html> Ei päivitystietoa. Luettu 29.9.2012.

Leppiniemi, Jarmo 2003. Kirjanpidon ja verotuksen ongelmat.- ratkaisuja keskeisimpiin kysymyksiin. Juva: WSOY.

Leppiniemi, Jarmo 2005. Rahoitus. Helsinki: Werner Söderström.

Leppiniemi, Jarmo & Leppiniemi, Raili 2006. Tilinpäätöksen tulkinta. Helsinki: WSOY.

Leppiniemi, Jarmo & Leppiniemi, Raili 2010. Pieni kirjanpitovelvollinen. Kirjanpito ja tilinpäätös. Juva: WSOY.

Leppiniemi, Jarmo & Walden, Risto 2010, Tilinpäätös- ja verosuunnittelu. Juva: WSOYpro.

MicroPC 2012. Maksuliikenne pelaamaan. WWW –dokumentti.

<http://mikropc.net/nettilehti/pdf/0409200340.pdf>. Luettu 14.10.2012.

Mäkinen, Lassi 2003. Pienyrittäjän tilinpäätös käytännössä. Helsinki: Talentum.

Neliheimo, Kari & Uusi-Rauva, Erkki 2001. Johdon laskentatoimi. Helsinki: Edita.

Osuuspankki 2012. Budjetointi ja suunnittelu. WWW -dokumentti.

<https://www.op.fi/op/yritysasiakkaat/yritysjyys/budjetointi-ja-suunnittelu?cid=151512458&srcpl=4>. Ei päivitystietoa. Luettu 7.9.2012.

Oulun yliopisto 2012. Luotettavuuden tarkastelu. WWW -dokumentti.

www.herkules oulu.fi/isbn95/html/x1013.html. Ei päivitystietoa. Luettu 1.10.2012.

Rissanen, Tapio 2006. Uutta virtaa yritykseen. Vaasa: Pohjantähti.

Sahiluoma, Veijo, Kauppalehti 2003. Maksuliikenne syö pienyrittäjän tuloksen. WWW -dokumentti.

<http://www.kauppalehti.fi/5/i/talous/uutiset/avoinarkisto/trindex.jsp?xid=32012&date=2003/04/07>. Ei päivitystietoa. Luettu 25.8.2012.

Salmi, Ilari 2004. Mitä tilinpäätös kertoo? Helsinki: Edita Publishing.

Salmi, Ilari & Rekola-Nieminen, Leena 2004. Tilinpäätöksen rakentaminen ja tulkin- ta. Helsinki: Edita Publishing.

Sonera 2012. Lisää tehoa pienyrittäjän arkeen Soneran tuotteilla. WWW- dokumentti. <http://www.sonera.fi/yrityksille/yritysratkaisut/pienyrittajille/tuotteet+ja+palvelut>. Ei päivitystietoa. Luettu 3.9.2012.

Suomen Hiusyrittäjät 2012. Yrittäjäksi hiusalalle - opas. PDF-dokumentti.

<http://hiusyrittajat.fi/wordpress/wp-content/uploads/YRITT%C3%84J%C3%84KSI-HIUSALALLE-OPAS-.pdf>. Ei päivitystietoa. Luettu.15.9.2012.

Taloushallintoliitto 2012. Kirjanpidon ABC. WWW-dokumentti.

http://www.taloushallintoliitto.fi/tilitoimistot/kirjanpidon_abc. Ei päivitystietoa. Luet- tu 3.9.2012.

Taloustieto Oy 2012. Yritystoiminnan rahoitus. WWW -dokumentti.

<http://www.taloustieto.fi/lukiotext/1text607.html>. Ei päivitystietoa. Luettu 17.9.2012.

Tomperi, Soile 2007. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. Helsinki: WSOY Oppi- materiaalit Oy.

Turun seudun uusyrityskeskus 2005. Yrityksen perustajan opas. PDF – dokumentti.

http://www05.turku.fi/generaattori/Ypo_Gene.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 17.9.2012.

Vaasan yliopisto 2004. Tilit tarkastukseen tai tarkastajat tilille. PDF -dokumentti.

http://www.uwasa.fi/materiaali/pdf/isbn_952-476-097-5.pdf. Luettu 10.9.2012.

Verohallinto 2012. Kirjanpito, tilikausi ja verovuosi. WWW -dokumentti.

[http://www.vero.fi/fi/FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattinharjoittaja/Yrityksen_perustaminen/Kirjanpito_tilikausi_ja_verovuosi\(9362\)](http://www.vero.fi/fi/FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattinharjoittaja/Yrityksen_perustaminen/Kirjanpito_tilikausi_ja_verovuosi(9362)). Luettu 4.10.2012.

Verohallinto 2012. Syventävät veroohjeet. Arvonlisäverotus. WWW -dokumentti.
[http://www.vero.fi/fi/FI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Kansainvalinen_kauppa/Esimerkkeja_EUmyyntien_ja_ostojen_ilmoit\(14401\)](http://www.vero.fi/fi/FI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Kansainvalinen_kauppa/Esimerkkeja_EUmyyntien_ja_ostojen_ilmoit(14401)). Luettu.18.9.2012

Veronmaksajain Keskusliitto ry. 2012. Veroprosentit 2012. WWW -dokumentti.
<http://www.veronmaksajat.fi/fi/FI/omatveroasiat/veroprosentit2012/?SetLayoutSuffix=Text>. Luettu 27.10.2012.

Yrittäjät 2012. Elinkeinonharjoittajanverotus. WWW- dokumentti.
<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/verotjarahat/verotus/elinkeinonharjoittajanverotus>. Päivitetty 23.5.2012. Luettu 22.10.2012.

Yrittäjät 2012. Tilinpäätös-Taloushallinto-Verot ja rahat. WWW- dokumentti.
<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/verotjarahat/taloushallinto/tilinpaatos>. Ei päivitystietoa. Luettu 7.9.2012

Yrityssalaisuusrikokset 2012. Elinkeinotoiminnan määritelmä. WWW -dokumentti.
<http://www.secmeter.com/yrityssalaisuusrikokset.html>. Ei päivitystietoa. Luettu 2.10.2012.

Yrityssuomi 2012. Yrittäjän talous. WWW -dokumentti.
http://www.yrityssuomi.fi/web/guest/aihe?pp=polku_Yrityksen_perustaminen&ppa=ppalp_Harkitseminen_ja_suunnittelu&aihe=1000010.Eipäivitystietoa.Luettu 28.08.2012.

Yritystulkki 2012. YT19 Yrityksen talous ja verotus. WWW -dokumentti.
http://yritystulkki.agileus.fi/files/yt19_talous_ja_verotus_bussoulu.pdf.Luettu 27.10.2012.

Haastattelu 1.

1. Minkälaista osa-aluetta yrityksen toiminnassanne haluatte tutkimuksessa tutkittavan?
2. Mitkä asiat aiheuttavat yrityksenne taloushallinnossa ongelmia?
3. Mitä haluaisitte yritystoiminnassa kunnostaa?
4. Minkälaisia laskelmia toivotte tutkimuksessa tehtävän?
5. Mitkä ovat yrityksenne kehityssuunnitelmat ja tulevaisuusnäkymät?

Haastattelu 2.

1. Tietoja yrityksen historiasta ja nykytilanteesta.
2. Tietoja yrityksen omistajuudesta ja henkilöstöstä
3. Tietoa yrityksen tuotteista ja palveluista.
4. Tietoja yrityksen tavasta hoitaa kirjanpito ja verotus.
5. Tietoja yrityksen tavasta hoitaa rahanasiat sekä suunnitteella olevista liiketoiminnan kehittämisen hankinnoista

LIITE 1.**Yksisivuinen liite**

Yritys X

31.5.2012

31.12.2011

TASE

V a s t a a v a a

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

3 600,00

3 600,00

Aineelliset hyödykkeet

1 342,78

1 342,78

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

5 311,70

5 311,70

Rahat ja pankkisaamiset

268,45

268,45

10 522,9310 522,93

V a s t a t t a v a a

OMA PÄÄOMA

Oma pääoma kauden alussa

10 294,96

15 683,88

Yksityistili

-2 134,99

-7 032,90

Tilikauden voitto (tappio)

1 433,95

1 643,98

VIERAS PÄÄOMA

Lyhytaikainen

Muut lyhytaikaiset velat

921,01

227,97

Siirtovelat

00,00

0,00

10 522,9310 522,93

LIITE 1.**Yksisivuinen liite**

Yritys X

TUOSLASKELMA	1.1. – 31.5.2012	1.1.- 31.12.2011
LIKEVAIHTO	6 296,75	22 883,13
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	944,39
Materiaalit ja palvelut		
Ostot tilikauden aikana	- 1 838,09	- 10 000,62
Varaston muutos		
Materiaalit ja palvelut yhteensä	- 1 838,09	- 10 000,62
Henkilöstökulut		
Palkat		
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 320,75	- 0,00
Muut henkilöstökulut	0,00	- 185,03
Henkilöstökulut yhteensä	- 320,75	- 185,03
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	- 1 647,59
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä		-1 647,59
Liiketoiminnan muut kulut	- 2 482,68	- 9 574,90
LIKEVOITTO	1 655,23	2 419,38
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja		
rahoitustuotot / muilta	0,00	0,15
Korkokulut ja muut		
rahoituskulut / muilta_	- 221,28	- 775,55
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	- 221,28	- 775,55
VOITTO (TAPPIO)		
ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	1 433,95	1 643,98
VOITTO (TAPPIO)		
ENNEN TP-SIIRTOJA JA VEROJA	1 433,95	1 643,98
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	1 433,95	1 643,98

LIITE 2(1).

Monisivuinen liite